

In dit laatste deel van zijn uitgebreide aantekeningen schetst E. Auguin ("le crayon en main") het zomerleven in Heist en Knokke. Hij resumeert het in een korte inleiding : "Vie de bonhomie patriarcale, de simplicité flamande ; vie de tranquille humeur, de large joie et de naturelle santé ... vie d'expansion familiale dont la franchise laisse à grande distance les réserves décoratives de Blankenberghe et d'Ostende".

Hij trekt er naar toe per trein. Met zijn twee zoons. Rechts de kloeke toren van Lissewege. Hoor, wat 'n lawaai ! En wat 'n stank ! 't Zijn de sluizen van het Schipdonk- en Leopoldskanaal (tekeng). Het zeewater schuimt oorverdovend tegen de ijzeren platen. Een bezienswaardigheid. (Moet ik hier aanstippen dat die sluizen intussen afgebroken en meer naar het oosten herbouwd zijn ?). Heist zelf is toch interessanter, zegt E.A.

In 1887 is Guy de Maupassant hier onverwacht geland met een luchtballon. Hij vertrok weer direct om zijn emoties te beschrijven in "Le Figaro". "Jammer", meent E.A., "C'était bien l'écrivain qui convenait pour saisir au vol les tendresses clarteuses du beau pays flamand, la brutalité massive et la candeur religieuse des pêcheurs de la rue des Crevettes. Quel beau poème en prose nous avons perdu là !".

Heist is anders dan Oostende of Blankenberghe. Het is de enige Belgische badplaats waar vissersboten rustig stranden. (Een pittoresk getuigenis daarvan is het waardevolle kleine doek - in ons stedelijk museum bewaard - van Henri Permeke (1849-1912, de vader van Constant) getiteld : "Het Strand te Heist". Op de voorgrond een Heistse schuit op het strand getrokken tegen de duinen, met ernaast het beveiligend anker. In de achtergrond : badkarren. Er is nog geen dijk). Heist heeft nog het meest weerstaan aan het modernisme. De spoorweg splitst het : aan de zee kant de hotelwijk, naar de poldervlakte toe het visserskwartier. Tussen de twee de Grave Jansdijk, min of meer verzand. Hier is het strand het wijdst, de zee het wildst, de zon het schitterendst, de duinen het dichtst bij het dorp, de vissers het natuurlijkst. "Voilà pourquoi j'aime Heyst, son vieux quartier de maisons basses, sa digue puissante, sa plage où frétilent des tentes, des chapeaux, des ombrelles, des éventails, des coques de nourrices ...".

Aan het station geen rijtuigen maar karretjes voor de koffers. En de hoteliers met hun vriendelijke knechten. Allen boordevol dienstvaardigheid. En wat een copieuze en lekkere keuken. 's Morgens koffie en broodjes met garnalen. Geen luxe maar het nodige, goedkoop en in overvloed. De lakens zijn soms een beetje kort, 'un léger défaut qui leur vient des hôtels d'Allemagne, pays où l'habitude est assez volontiers de se moucher dans des draps et de se coucher dans des mouchoirs'. Voor het overige is Heist één zaligheid.

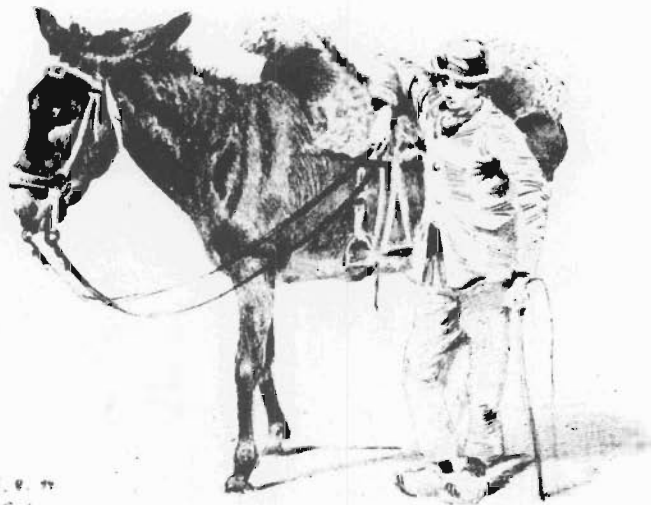
Hoe heerlijk is het op het strand, 's morgens tegen zes uur. Dadelijk is E.A. in dichtertelijke stemming. "Le vert incertain des lames laisse encore transparaitre au large des dessous ocreux des sables soulevés. La mousse des brise-lames échelonnés en longs rubans soutache de velours la grève, dont la surface, monotone et plate, se répand comme un immense tapis de toile grise".

Zeven uur. Langzaam ontwaakt de dijk. Hier wordt een voorraad broden neergezet, daar worden vensters geopend. De klompen van de dijkkeerders klabetteren. Krachtige meisjes duwen een vroege badkoets naar het water. De ezels lopen het strand op. Tegen acht uur verschijnen de garnalenventsters. Vissers op rust, in rood hemd, blauwe broek, witte klompen, brengen een rollende kiosk op zijn plaats voor het festival. Op de hotel-tarrassen wordt gedekt voor het ontbijt. Het wordt al warmer. "La digue s'anime, les flanelles blanches courent, les cerceaux roulent, les balles bondissent, les tambourins résonnent. Heyst est éveillé ...".

EDGARD AUGUIN

37. Le Moulin de Heyst.

Heyst 5. 9. 77
Eduguin

45. Anier et baudet, à Heyst.

Is het strand hier geen paradijs voor de kinderen die naar hatelust kunnen ravotten met water en met zand ! ('n reeks tekeningen). In Oostende stikken ze in het gewoel. In Blankenberge voelen ze zich verloren. Maar niet in Heist waar golfbrekers het strand in stroken indelen en de kinderen zich als vanzelf groeperen. Auguin is hier eens drie jaar na elkaar geweest. Wat 'n plezier hadden ze a.m. bij het bouwen van zandkastelen. "Quelle hygiène, grand Dieu ! Mais aussi, quels bains salutaires, à onze heures, et quels coups de fourchettes à midi !".

En hoe gezellig en ongedwongen ging het er toe. "Point de coquetterie ; point de pose ; point de ces mille façons d'être, inventées à plaisir pour rendre insupportables les hasards de l'intimité ... un bon et brave laisser-aller honnête et franc ... la vie de famille plantureuse, indépendante ... Point de cancons et aucun snobisme ; l'air, le soleil, la vague, le bien-être, un appétit de fauve, l'océan pour se baigner, la digue pour marcher, la plage pour s'asseoir, la dune pour se rouler et dormir. Voilà la véritable volupté de ce petit pays primitif, celle de Heyst d'il y a dix ans seulement". En hij voegt erbij met een angstig voor gevoel : "Doux Heyst familial ! Que Dieu te garde des sociétés financières et du carnaval des grandes distractions mondaines !". (Zijn gebed werd niet verhoord !).

Drie dingen merk je hier op, meer dan elders : "des enfants, des nourrices et des ecclésiastiques". De band die ze verbindt ? Heel eenvoudig. "La nourrice est, dans les familles catholiques et fortunées l'alpha de l'éducation dont l'ecclésiastique est l'oméga. Et j'ai vu, chose rare ailleurs, des alphas très maigres et des omégas très gros, qui se baignaient côte à côte, sans préjugés comme sans malice". Er wordt in groepen gebed, 'les vieux, les jeunes, les nourrices, les militaires, les collégiens, les orphéonistes, les ecclésiastiques".

De badkoetsen worden hier niet door paarden getrokken zoals in Oostende. Ze worden zo ver mogelijk in het water geduwd. Je moet wel het nummer onthouden. Van alle verhuursters van badkarren had Marie Van de Pitte (geen vleierende tekening !) het meeste aanzien. Ze was klein en mager, getaand door de zeelucht en droeg een enorme strocien hoed. En altijd druk in de weer met dweilen, badkostuums, handdoekken. Onvermoeibaar duwde ze haar rollende cabines tot tegen de dijk. Nu is ze met een timmerman getrouwd en onderhoudt haar tuintje.

In Heist komen rustige mensen. Want hier zijn geen grote bals, geen luidruchtige concerten. 's Avonds kan men kaart spelen in de kursaal. In een van de zalen wordt er een beetje gedanst. Ook in de andere hotels, in besloten kring. Af en toe is er een muzikale avond. Maar om 10 u. is alles gedaan. De clientèle van de kursaal bestaat vooral uit de Belgische en vreemde aristocratie.

Nog is het verblijf in Heist gezellig en ongedwongen. "L'intérêt de Heyst n'est pas dans la distraction continue comme à Ostende. Son charme n'est pas dans l'accumulation des spectacles comme à Blankenberghe. Il est dans l'expansion, naturelle et libre, de toutes les joies de bonne société ... dans la vie à l'état de nature, corrigée par toutes les courtoisies du véritable savoir vivre."

Maar de aantrekkelijke dijk met zijn smaakvolle constructies breidt zich uit in de richting Knokke. Een ontwikkeling die het familiaal karakter van het badplaatsje dreigt te veranderen. De vooruitgang heeft al het hôtel du Phare en de kursaal aangetast. Over minder dan een eeuw (E.A. zag ver vooruit !) zullen Blankenberge, Heist en Knokke aaneengegroeid zijn, over de aanleghaven (van Zeebrugge) heen. We zullen het niet meer zien, zegt E.A. "Mais, si nous devons vivre cent ans, nous irions peut-être alors, mais alors seulement, nous reposer ailleurs". (Zijn profetie is voor de oostelijke helft realiteit geworden. De fusiegemeente Knokke-Heist telt al 29.000 inwoners. Zou Auguin zich nog thuis voelen in het moderne Heist ? En wat zou hij zeggen van de nieuwste ontwikkeling waarbij hotels worden gesloopt om er flatgebouwen op te trekken ! Nu zijn er al meer dan 20.000 "tweedeverblijven"!).

Een pluspunt voor Heist zijn de matige prijzen. "A Ostende les prix sont inabordable ; à Blankenberghe, le tarif bien qu'encore élevé, a baissé un peu. A Heist

seulement, il devient raisonnable". Daarom zitten 's namiddags alle terrassen vol. Zijn voorkeur gaat naar "La Maison des Familles , rendez-vous des jeunes, des bons vivants, des hommes politiques ou littéraires, des artistes". Om de aangename herinnering heeft hij het hotel uitgetekend (heel mooi trouwens), want "la mémoire a aussi ses dettes". Van de vorige eigenaar, de ascetische heer Decorte, een belezen en ervaren man en schepen van de stad, heeft hij veel vernomen dat hij in deel I heeft verwerkt. Ook zuster Ignace, die meer dan 25 jaar schooldirectrice was in Heist, heeft hem veel geleerd.

Maandagmorgen. De kleine vloot zal uitvaren. (keurige tekst). Daar komen de vissers, vergezeld van hun vrouwen. Sommige dronken kerels worden ondersteund. Een weerbarstige zeebonk krijgt een emmer water in zijn gezicht. Nuchterder kameraden wurmen hem aan boord. Zijn geschreeuw en gestommel zullen pas stil vallen zodra de boot begint te schommelen. De vrouwen brengen de gewone spullen aan : brood, vet, wat kledingstukken, visbennen. De golven beginnen de kielen op te tillen. En weldra dobberen ze, gedreven door hun twee zeilen. Vóór de kursaal kijken oude invalide vissers ze na. De vrouwen gaan naar huis, weduwen voor twee, drie dagen en misschien de hele week, als het slecht weer wordt.

Heist heeft ook een kleine fanfare die mazurka's en walsen speelt en op grote dagen potpourri's. Een bedenkelijke mode uit Duitsland overgenomen, "un écartèlement de l'attention et du goût". Enkele jaren geleden was Verschoore dirigent, maar daarnaast ook barbier, lijstenmaker en trombonist. Hij had een net vrouwtje en E.A. bekent het : "J'aimais à me faire raser par lui ; j'aimais à laisser choisir mes savons par elle".

De vooravond van 15 augustus wordt luidruchtig gevierd. Met grappige nummers van clowns uit een rondreizend circus, met muziek van de fanfare. Later op de avond met lantaarns, voetzoekers, Bengaals vuur en een fakkeltocht. Daarna ontstaat een wilde danspartij waarin iedereen, inboorling en vreemdeling, wordt meegesleurd. Hier heeft E.A. de kermissen van Steen en Teniers beter verstaan. 's Anderdaags geweldige drukte op de markt. Vreemde bezoekers met eigen fanfare. De kerk is stampvol (portret van kerkbaljuw Ph. Kempe) en loopt dan leeg voor de processie. Met de klassieke groepen en beelden. Stoere vissers dragen hun patroon, de H. Antonius de Kluizenaar. Jonge meisjes verbeelden heiligen o.a. "Sainte Anne, apprenant à lire à la Sainte Vierge dans un livre imprimé à Bruges". Achter het H. Sacrament stappen ook katholieke vreemdelingen, Fransen, Engelsen, Duitsers. De stoet is voorbij. En onze moralist noteert : "L'heure du Bon Dieu est finie. Pourquoi faut-il que celle du diable soit si prompte à sonner ?".

Wat is er gaande op het strand ? De dijk is zwart van de toeschouwers. Ze komen kijken naar de loopwedstrijd met hindernissen, voor jonge meisjes (aardige tekening). Vissersdochters die, meestal bedrijvig in de groentetuin of in de keuken, weinig door de vreemdelingen gezien worden. Op een estrade met muziekkapel : de notabelen. Koddige loopstijl van de deelneemsters. "Ces rudes gaillardes, charpentées comme des piliers d'estacades, courant sans principes, jetant leurs hanches aux quatre points cardinaux, la tête basse entre des épaules énormes ...". En er wordt ook gewed.

Zonsondergang. Fosforescentie. Telkens geeft E.A. een fijne genuanceerde beschrijving. "Des serpents de feu ondoient sur la surface immense...". En hoe heerlijk is het in het duizend ! Spelen, lezen, tekenen, schilderen, flirten, luieriken, slapen (tekeng). Ook op het strand kan je schilderen. Als het niet te sterk waait. Die tegenvaller overkomt zijn vriend Ernest (een plezierige anekdote) die de raad krijgt de mooie molen, op de weg naar Ramskapelle, tot thema te nemen (prachtige tekening van E.A.).

Onze auteur wil met zijn twee zoons het lichtschip "Wielingen" bezoeken. In de boot van Anselmus (herinner je die zgn. zoon van "Napoleon" uit deel I). Maar het lichtschip blijkt ontoegankelijk en het wandeltochtje (2 tekeng) eindigt met zeediekte.

September. Herfststorm. Met vereende krachten worden de badkarren in veiligheid gebracht. In regen en wind. "Pas un bras étranger ne chôme. Ce qu'il faut sauver là, c'est le pain de ces pauvres gens". Van uit zo'n badkoets geniet E.A. dan van het machtig spektakel der opgezweepte golven.

Een pittoresk onderwerp vormen de ezeltjes. Er zijn jonge grijze, heel vriendelijk, en ernstige zwarte. Zo staan er 22, geheel opgetuigd tegen de dijk en genummerd. Want de liefhebber moet de ezels huren in de volgorde.

Onze tekenaar wenst nr. 7 te schetsen en wil hem daarvoor huren per uur, maar dat gaat niet. Eerst moet hij de eerste zes nemen. Joseph Hoste, de enige politie-agent van Heist (knappe tekening) wordt bijgeroepen en ook "Veyrhas, le peintre éminent des enfants". (E.A. bedoelt Jan Frans Verhas, geb. Dendermonde 1834, overl. Brussel 1896. In het museum van Schone Kunsten in Antwerpen hangt van hem : Promenade sur la plage de Heyst-sur-Mer). Maar alle discussie is vergeefs. Het reglement staat muurvast.

's Anderdaags gaat E.A. terug. Hij zal ze allemaal tegelijk tekenen. Joseph Hoste komt ook bij de ezels zitten. En E.A. aan het schetsen. De geprikkelde ezeldrijvers plegen sabotage door de ezels te doen bewegen of ermee een rondje te rijden. Maar onze kunstenaar werkt onverstoord verder. Geërgerd komt er tenslotte één nieuwsgierig toekijken. Tot zijn verbouweratie. E.A. heeft Joseph uitgetekend !

Dat artistiek probleem krijgt tenslotte een dubbele oplossing. Petrus, de grote zwarte ezel van Marie Van de Pitte (parmantekening) zal voor E.A. poseren. Bovendien zijn er de ezels van de karavaantjes die door de duinen naar Knokke trekken (bevallige tekening).

Prettig is zo'n uitstapje voor de badgastenvan Heist. "Il fait bon s'y dérober à la curiosité vulgaire des nouveaux venus d'Ostende ou de Blankenberghe". Je legt die 4 à 5 km het aangenaamst af langs het strand waar de verstandige ezels goed het verschil kennen tussen het zachte en het harde zand.

Hoe petieterig was het Knokse badplaatsje in 1890 (naaldfijne schets). Op een duintop stond er een groene vuurtoren. Bij het strand : drie tenten, drie herbergen, waaronder "l'estaminet du Congo" en een belvedere. De voornaamste bezienswaardigheid echter was de vuurtorenwachter, een origineel man met artistiekerige neigingen, die een curieuze verzameling bezat.

Knokke was toen slechts een halte waar de toeristen in een van de cafeetjes binnenstapten om de ezels wat grassprietjes te laten knabbelen en de drijvers een borrel te betalen. De kinderen beklommen de belvedere, een armzalige uitkijkpost (tekeng). Daarnaast hing hoog aan een paal, een razende Chinees, in hout uitgesneden, die met een bezwerende vinger naar de zee wees. Dat vreemd skelet verlevendigde de eenzaamheid.

In die "thébaïde flamande" kwamen zich schilders-kluizenaars begraven. Ze logeerden in de kamertjes van de "Congo". Een stormnacht moet daar schrikwekkend geweest zijn. Naar kunstenaarszede waren de houten binnenwanden versierd met aforismen die het moreel van de artiesten uitdrukten. Zo b.v. "L'art est un mensonge, comme celui que murmurent les lèvres passionnées de la femme adorée. Mais comme lui, il est divin".

Maar wat is Knokke aan het veranderen. "Aujourd'hui (1895) tout s'y transforme de plus en plus. O profanation du progrès !". Nu ligt er een dijk van 500 m. met grote hotels : Beauséjour, Cygne, Phare, Grand Hôtel de Knocke ... De kiem van een grote badplaats, Knokke heeft nog een familiaal karakter zoals Heist 20 jaar geleden. Maar hoelang zal die idylle nog duren ?

Van op de vuurtoren (tekg) overziet onze natuurminnaar de uitgestrekte zandvlakte, het Zwin, de Zee. In het noorden Walcheren, in het zuiden Knokke-dorp met zijn kerktoren en zijn twee molens. Hij loopt van de Knokse dijk naar het dorp. Een ellendige boomloze weg van 2 km, een stuk van de oude Grave Jansdijk. "Trajet excellent pour les cordonniers".

Er hij voorziet alles. "Le jour où l'Etat fera, du village à la mer, une route solide, bien entretenue et ombragée, la fortune de Knocke sera certaine". Er is al een maatschappij gesticht om de arme duinen hier om te toveren in een vakantieverblijf. Er zijn al villa's gebouwd. En bijbels geïnspireerd merkt E.A. op : "C'est un peu comme dans l'Evangile. Ostende a engendré Blankenberghe qui a engendré Heyst, qui est en train d'engendrer Knocke. Seulement je me demande ce que Knocke pourra bien engendrer. Au delà, plus rien".

Nu is Knokke (bijna) nog "heureusement à l'état nature ... un ravissant petit trou ...". Waar enthousiaste schilders naartoe trokken. (E.A. noemt ze niet maar bedoeld zijn o.m. Verwee - die er zijn borstbeeld heeft - Van Rijsselberghe, Rops, Artan). "Tout cela disparaît peu à peu". Wie nog stilte willen vinden moeten voortaan, zoals de konijnen en de duinvogels, het Zwin intrekken. (Ik hoef hier niet te herhalen hoe Knokke zich sindsdien ontwikkeld heeft tot een luxebadplaats).

Terug naar Heist op de ezels die het liefst lopen langs smalle wegeltjes tussen hoge struiken waarvan de takken je gezicht zwepen. Onverwacht galoperen ze weg en gooien vaak hun berijder af. Rieken ze hun Heistse stal dan zijn ze niet te houden en stormen de helling af naar het strand. De toeristen zijn hier onvoldoende beschermd. De ezeldrijvers van 15 jaar (bijzonder fraaie tekening van ezel en jonge menner), die alleen hun eigen dialect kennen, scheppen er plezier in de dieren aan te drijven als men ze doen stil houden wil en ... omgekeerd.

Helaas, de vakantie en de wandelingen zijn voorbij. Onze scherpzinnige en ontvankelijke commentator moet afscheid nemen. Voor goed. Bekommerd, maar toch bescheiden en sceptisch, vraagt hij zich af welk lot zijn aantekeningen zullen kennen. "... ces trop nombreux croquis ... ces notes prises au vol ; exagérées, souvent ; banales, peut-être ; sincères, le plus possible ; méchantes, jamais". Velen zullen er waarschijnlijk weinig aan hebben. Over tien jaar kan de belangstelling stijgen uit nieuwsgierigheid naar wat de huidige generatie heeft kunnen boeien. "Parcourra-t-on alors avec moins d'indifférence ce travail de plusieurs années, cet ensemble de documents, littéraires ou artistiques, dus à la plume et au crayon du même inconnu voué très probablement à l'oubli ?".

Hij heeft nog hoop. Vele oude schetsen, soms een eeuw lang verwaarloosd, worden opgezocht "moins pour le talent fort douteux de leurs auteurs que pour les détails de moeurs qu'ils consignent ingénument. Et c'est tout ce que ceux-ci méritent. Peut-être, en l'an 2.000 seulement, feuillera-t-on distraitement, dans un fonds de vieille librairie, ces alinéas, ces titres, ces esquisses oubliées, ces portraits inaperçus aujourd'hui ? ... mes naïvetés lourdes, mes admirations absurdes, mes étonnements, mes joies ...".

Morgen gaat hij weg. Hij is één maand in Heist gebleven en zegt niet zonder ontroering, adieu aan zijn zomervrienden uit Frankrijk, Brussel, Luik.

En zo eindigt dat merkwaardig relaas van een onovertroffen vakantieganger.

X X X

Beminnelijke, veelzijdig begaafde Edgard Auguin. Zo menselijk was je bezorgdheid om je geesteskinderen. Ruim verspreid is je roem niet. De nuchtere titel "Plages belges" hebben velen waarschijnlijk niet uitnodigend gevonden. Sommigen hebben je zelfs hooghartig miskend.

In het nummer van 28 juli 1966 heeft het weekblad "Pourquoi Pas ?" een spottend hoofdartikel gewijd aan je kostbaar werk en dat als een koddig curiosum afgemaakt onder de stupiede kleinerende titel "Les secrets de vacances de grand-papa". De anonieme schrijvelaar verwringt of verraadt er schaamteloos, op verscheidene plaatsen de oorspronkelijke tekst. Een voorbeeld. Bij het hoofdstuk "Ostende-Etape de Londres à Calcutta", deel II, waar de uit Dover komende zeezieke maalbootpassagiers beschreven worden, heeft de Brusselse Beotiër het over : "l'arrivée de la malle de Calcutta qui débarquait des passagers à Ostende". Plomp onwetend betitelt die cultuurvandaal, jou, hoogstaande Parijzenaar, als "un joyeux peintre alsacien" en noemt je neerbuigend "le bon Edgar". Zo trapt arrogante onwetendheid en onbevoegdheid een fijnbesnaard kunstenaar in de vergetelheid. Je volle naam Edgard Auguin, je bezielde beschrijvingen, je sierlijke tekeningen moest niemand kennen.

Noch in Frankrijk noch in België sta je vermeld in biografische woordenboeken of grote literaire naslagwerken. Je hebt immers geen gedichten en geen romans geschreven en volgens een enggeestige opvatting ben je dus geen literator. Maar om je suggestief

en poëtisch woord verdien je die naam dubbel en dik. Het achtdeelig repertorium van de alleswetende E. Bénézit, met zijn blufferige titel (Dict. crit. et docum. des peintres, sculpt., dessinateurs et graveurs de tous les temps et de tous les pays, nouv. édit. 1966) kent je ook niet. Maar in je beste tekeningen ben je onbetwistbaar een waarachtig plastisch kunstenaar.

Meer nog - en dat is het voornaamste - als belangloze, charmante en voortreffelijke getuige van een stuk verleden van onze badplaatsen, van onze Vlaamse kust "in de kering", heb je bij allen die je leren kennen hebben, een plaats in hun hart veroverd.

G. BILLIET

N.B. Onze Stadsbibliotheek bezit 3 exemplaren van het hierboven besproken werk van E. AUGUIN.

3 OOSTENDENAARS OP CEYLON ANNO 1753

Enige passages uit : Memorie door den afgaanden Heer Gouverneur van Ceylon JOAN GIDEON LOTEN (1) aan desselfs vervanger Jan Schreuder ged:den 28n Februari 1757.

's Konings dankbetuyging
voor de priesters onder
afzending van vier
Europeesche gevangenen.

En in het laatste van hetzelfde jaar 1753 sag men gelijk omstandiglijk bij de afgaande Bataviasche brief van den 20 January 1754 te zien is, ten kasteele verschijnen (2) een zeer gedistingueerd gezantschap, betuygende 's Konings uytneemende blijdschap wegens de geluckige overbrenginge in Zijne Majesteits land der zoolang gewenschte Siamsche priesters, en tot erkentnisse van de aan dien vorst daardoor bewezen buytengemeene groote dienst eenige mede buytengewone aanzienlijke geschenken aanbiedende, waar en boven de gezanten uyt 's Konings naam ons hebben overgegeven vier Europeërs als eenen Engelschman en drie Oostendenaren, welke toen voor drie en dertig jaaren aan dit eyland schipbreuk geleeden, in Kandi gekomen en aldaar zoo lang zijnde aangehouden nu ten verzoeke der Siamsche priesters derzelver vrijdom nevens hunne in Kandi gehuwde vrouwen en daarbij geprocreërde kinderen hebben verkregen, med verzoek aan die luyden transport na hun land te bezorgen.

Kort hierop deed het Hof door een aanzienlijk gezantsschap verzoek om de daar tegelijk mede uyt Kandi afgekome ne gezanten des Konings van Siam een vaerdig transport na Batavia te bezorgen, ten eynde van daar na Siam te retoornaeren, hetgeen hun ook op het spoedigste med het schip van Kasteel van Tilburg is verleend geworden.

Deeze Siamsche gezanten in vijf persoonen bestaende boden ons met veel ernst aan om van hun over te neemen drie getande eliphanten van den Kandischen Koning (3) aan haar vereerd, med dewelke zij zig betuygden als in hun eygen land geheel niet zeldzaam zijnde, grootelijks belemmerd te vinden, wij hebben gemeend deeze aanbieding te mogen accepteeeren, niet onder den naam van koop, om van de zijde der Kandianen alle opvatting van belediging te eviteeren, maar onder schijn eener gifte die wij med een wedergeschenk op omtrend de helfte der waarde van die beesten geschikt hebben, waardoor met een winstje op Jaffenapatnam heeft kunnen behaalen en 's Compagnies schip van een zoo schaadelijk emploi libereeren.

Medegedeeld door de Heer
F.J. DE JONGE uit Breda

Noten :

1. Joan Gideon Loten = bekend als "de Naturalist Gouverneur". (1752-1757)
2. Kasteel = woonplaats Gouverneur te Colombo.
3. De Koning van Kandy = Kirti Sri Raja Sinha.